

Gloserne og noterne følger teksten i Ovide, *Les Métamorphoses*, Tome I-III, Texte établi et traduit par Georges Lafaye, Paris 1961.

Paragrafhenvisningerne er til Hyllested og Østergaard, *Latinsk grammatik*, Gyldendal 1972.

452

Phoebus, m 2, Φοῖβος, poetisk navn til Apollon, især som solens gud

Daphne -es, f 1, Δάφνη, navn på en nymfe, datter af flodguden Peneus, en flod i Thessalien. Det græske substantiv δάφνη betyder laurbærtræ.

Peneius, adj, hørende til Peneus; *Peneia*, den peneiske, Peneus' datter

fors fortis, f 3, tilfælde

ignarus, adj, uvidende, blind

saevus, adj, grum

cupido -inis, m 3, begær, hér om begærets gud: *Cupido*, søn af Venus og Mars

Delius, adj, Δήλιος, delisk, fra Delos. Myten fortæller, at Apollon og Diana blev født på øen Delos i Det ægæiske Hav.

nuper, adv, for nylig

455

ad-duco, 3, fører til, spænder

flecto flexi flexum flectere, 3, bøjer

cornu, n 4, horn, ende

nervus, m 2, sene, streng

lascivus, adj, lystig, fræk

deceat decuit -- decere, 2 upers verbum, passer til; ordet anvendes kun i 3.sg. og 3.pl.

umerus, m 2, skulder

gestamen -inis, n 3, byrde, våben

certus, adj, sikker

fera, f 1, vilddyr

vulnus -eris, n 3, sår

pesti-fer -fera -ferum, adj, pestbærende, giftig

iugerum, n 2, en romersk måleenhed, der omtrent svarer til 1/2 tønde land

venter -tris, m 3, bug, vom

premo pressi pressum premere, 3, presser, dækker

460

sterno stravi stratum sternere, 3, udbreder, udstrækker, fælder

tumidus, adj, svulmende

Python -onis, m 3, Πύθων, navnet på den slange i Delfi, Apollon måtte dræbe, inden han kunne overtage helligstedet.

fax facis, f 3, fakkelt

esto, fut imp af verbet *sum*

contentus, adj, tilfreds, tilfreds med at (med infinitiv)

ir-rito, 1, ophidser, vækker

laus laudis, f 3, ros, rosværdig bedrift, bedrift

as-sero -serui -sertum -serere, 3, knytter til, konkurrerer

figo fixi fixum figere, 3, fæster, rammer; *figat*, se § 202

quanto ... tanto, konj, jo mere ... desto

cedo cessi cessum cedere, 3, går, viger, står tilbage for

465

cunctus adj, hel, al

gloria, f 1, ære, berømmelse

e-lido, 3, støder, rammer

per-cutio -cussi -cussum -cutere, 3, gennemborer, svinger

aër aëris, n 3, luft

penna, f 1, vingefjer, vinger

im-piger -pigra -pigrum, adj, ikke sløv, rask, hurtig

Parnasus, m 2, Παρνασός, navn på et bjerg, helliget Apollon og muserne. Delfi ligger ved foden af Parnasos.

con-sisto -stiti -- -sistere, 3, stiller mig

arx arcis, f 3, borg, bjergtop

sagitti-fer -fera -ferum, adj, pilebærende

promo prompsi promptum promere, 3, tager frem

telum, n 2, våben, f.eks. om en pil

pharetra, f 1, φάρετρα, pilekogger

opus, operis, n 3, gerning, virkning; *diversorum operum*, beskrivende genitiv, se § 143

fugo, 1, jager på flugt, bortjager

470

auratus, adj, gylden

cuspes -idis, f 3, spids

fulgeo fulsi -- fulgere, 3, lynner, stråler

acutus, adj, skarp

obtusus, adj, sløv

sub, præp m abl, under

(h)arundo -dinis, f 3, rør, skaft

plumbum, n 2, bly

nympha, f 1, νυμφή, nymfe, kvindelig guddom, der bor i en kilde, et bjerg eller et træ.

Peneis -idis, f 3 adj, peneisk, se noterne til vers 450

figo fixi fixum figere, 3, fæster, sætter fast

laedo, 3, slår, sårer

Apollineus, adj, Ἀπολλώνιος, adj til Apollon, apollinsk

tra-icio -ieci -iectum -icere, 3, kaster over, gennemborer

os ossis, n 3, ben, knogle

medulla, f 1, marv

protinus, adv, straks

fugio fugi fugitum fugere, 3, flygter, flygter for

475

latebra, f 1, skjulested, skjul

ex-uviae, f pl 1, aftrukken hud, skind

in-nupta, adj i fem, utilsløret, ugift, kysk

aemulus, adj, stræbende efter at ligne, ligesom; med objektiv genitiv, se § 139

Phoebe -es, f 1, Φοίβη, poetisk tilnavn til Diana, især som månegudinde

vitta, f 1, bånd

co-erceo, 2, indeslutter, holder sammen

capillus, m 2, hår

a-versor, 1 dep, vender mig bort, afviser

im-patiens -entis, adj, ikke udholdende, sky

ex-pers -ertis, adj, udelagtig i, ukendt med; med objektiv genitiv, se § 139

nemus -oris, n 3, skov med åbne strækninger, lund

a-vius, adj, uvejsom

lustrum, 1, renser, gennemstrejfer

480

Hymen -enis, m 3, Ἦμήν, navn på bryllusguden

co-nubium, n 2, ægteskab

curo, 1, drager omsorg for, bekymrer mig om

gener, m 2, svigersøn

debeo, 2, skylder

nascor natus sum nasci, 3 dep, fødes; *natus*, perf partc pass, barn

nepos -otis, m 3, barnebarn

taeda, f 1, fyrretræ, fakkell

ex-osus, adj, hadende

iugalis -e, adj, som kan spændes under åg, bryllups-

verecundus, adj, blufærdig

suf-fundo -fudi -fusum -fundere, 3, gyder ind

under, farver

os oris, n 3, mund, ansigt

rubor -oris, m 3, rød farve, rødmen

485

blandus, adj, kærtegnende, skøn

haereo haesi haesum haerere, 2, hænger

cervix -icis, f 3, nakke, hals

lacertus, m 2, overarm, arm

genitor -oris, m 3, en skaber, fader

virginitas -atis, f 3, jomfruelighed

fruor fruitus sum frui, 3 dep, nyder; se § 170

pater, hér anvendt om den store fader: Iupiter

ob-sequor -secutus sum -sequi, 3 dep, følger, retter mig efter

decor -oris, m 3, ynde, skønhed

votum, n 2, ønske

re-pugno, 1, kæmper imod

490

oraculum, n 2, orakel

fallo fefelli falsum fallere, 3, skuffer, bedrager, narrer

levis -e, adj, let

stipula, f 1, strå, halm

demo dempsi demptum demere, 3, tager bort

ad-oleo -olui -- -olere, 2, brænder

arista, f 1, kornaks

fax facis, f 3, fakkell

saepes -is, f 3, gærde

ardeo arsi arsum ardere, 2 intr, brænder, antændes

viator -oris, m 3, vejfarende, vandringsmand

nimis, adv, alt for

lux lucis, f 3, lys, daggry

495

pectus -oris, n 3, bryst

uro ussi ustum urere, 3, brænder

sterilis -e, adj, ufrugtbar, gold, ubesvaret

nutrio, 4, ammer, nærer

in-ornatus, adj, usmykket, vilter

collum, n 2, hals

pendeo pependi -- pendere, 2, hænger, hænger omkring

capillus, m 2, hovedhår, hår

como compsi comptum comere, 3, sammenføjer, friserer, sætter op

mico micui -- micare, 1, bevæger mig, glimter

sidus -eris, n 3, stjerne

osculum, n 2, lille mund

500

digitus, m 2, finger

brachium, n 2, underarm

lacertus, m 2, overarm

quis, indef pron, nogen; se § 46

lateo latui -- **latere**, 2, er skjult

ocior, adj i komp, hurtigere

aura, f 1, luftning, vindpust; om andet sammenligningsled se § 162

re-voco, 1, kalder tilbage

re-sisto -stiti -- -sistere, 3, bliver stående, standser

precor, 1 dep, beder, bønfaller

in-sequor -secutus sum -sequi, 3 dep, følger efter, forfølger

505

agna, f 1, gimmerlam, lam

lupus, m 2, ulv

cerva, f 1, hjort

aquila, f 1, ørn

penna, f 1, vingefjer, vinge

trepido, 1, skælver

columba, f 1, due

quis-que, indef pron, enhver; se § 49,3

ne, adv; *ne* anvendes i hovedsætninger sammen med konjunktiv for udtrykke et ønske om, at noget ikke må indtræffe, se § 199 om optativisk konjunktiv; hér styrer *ne* alle 3 verballed i versene 508-509.

pronus adj, hældende forover, forover

in-dignus, adj, uværdig til, som ikke fortjener at; her efterfulgt af en infinitiv

-ve, disjunktiv partikel, eller, og

laedo, 3, slår, skader

crus cruris, n 3, skinneben, ben

noto, 1, mærker

sentis -is, m 3, tornebusk, tjørn

510

asper -era -erum, adj, ujævn, stenet

qua, rel adv, derhen hvor

moderatus, adj, mådeholden, rolig

in-hibeo, 2, holder tilbage, standser

placeo, 2, behager (med dativ)

in-qui-ro -quisivi -quisitum -quirere, 3, søger efter, spørger efter

in-cola, m 1, indbygger, beboer

armentum, n 2, hornkvæg

grex gregis, f 3, flok af småkvæg, småkvæg (d.v.s. får og geder)

horridus, adj, gyselig, afskyelig, vild

ob-servo, 1, holder øje med, vogter

temerarius, adj, tilfældig, ubesindig, dum

515

Delphicus, adj, Δελφικός, delfisk, i Delfi

tellus -eris, f 3, jord

Claros, f 2, Κλάρος, by i Jonien med tempel for Apollon

Tenedos, f 2, Τένεδος, en ø i Det Ægæiske Hav

Patara, n 2 pl, Πάταρα, kystby i Lykien med berømt orakel for Apollon; **Patareus**, adj, hørende til Patara

regia, f 1, kongeborg

servio, 4, tjener

pateo patui -- **patere**, 2, er åben, åbenbares

con-cordo, 1, er enig, harmonerer (egentlig: har samme hjerter)

nervus, m 2, sene, streng

520

vacuus, adj, tom

vulnus -eris, n 3, sår

inventum, n 2, det opfundne, opfindelse

medicina, f 1, lægekunst

opi-fer -era -erum, adj, bringende hjælp, hjælpende

orbis -is, m 3, kreds, verdenskreds, verden

herba, f 1, urt

sub-icio -ieci -iectum -icere, 3, underkaster, underlægger

sanabilis -e, adj, helbredelig

525

timidus, adj, frygtsom

cursus, m 4, et løb

im-per-fectus, adj, ufuldendt

video vidi visum videre, 2, ser; i pass: synes

decens -entis, adj, passende, yndig

nudo, 1, blotter

ob-vius, adj, kommende i møde

ad-versus, adj, vendt imod, "foran"

vibro, 1, svinger, får til at flagre

flamen -inis, n 3, vindpust; *flamen obvium*, modvind

im-pello -puli -pulsum -pellere, 3, støder til, sæt-

ter i bevægelse

retro, adv, tilbage

do dedi datum dare, 1, giver, fører

530

augeo auxi auctum augere, 2, øger, forøger

forma, f 1, form, skikkelse, skønhed

sus-tineo -tinui -- -tinere, 2, holder oppe, udholder

ultra, adv, længere

per-do -didi -ditum -dere, 3, ødelægger, spilder

blanditiae, f 1 pl, indsmigrende ord

moneo, 2, erindrer, formaner, tilskynder

ad-mitto -misi -missum -mittere, 3, sender til, sender hurtigt; *admissus*, perf parte pass, hurtig

vestigium, n 2, spor

passus, m 4, skræven, skridt

lepos -oris, m 3, hare

arvum, n 2, pløjemark

praeda, f 1, bytte

535

in-haereo -haesi -haesum -haerere, 2, hænger fast

ex-tendo -tendi -tentum -tendere, 3, udstrækker, strækker

stringo strinxi strinctum stringere, 3, trækker sammen, følger tæt

rostrum, n 2, snude

ambiguus, adj, vaklende mellem to; *in ambiguo*, i tvivl

com-prehendo -prehendi -prehensum -prehendere, 3, pågriber; *comprehensus = comprehensus*

morsus, m 4, bid

tango tetigi tactum tangere, 3, berører, rører

celer -eris -e, adj, hurtig

540

ad-iuvo -iuvi -iutum -iuvare, 1, hjælper

ocior, adj i komp, hurtigere

re-quietis -etis, f 3, ro

tergum, n 2, ryg

fugax -acis, adj, flygtende

im-mineo -- -- -minere, 2, rager frem over, nærmer mig (truende)

crines -is, m 3, hår

spargo sparsi sparsum spargere, 3, spreder, flagrer

cervix -icis, f 3, nakke, hals

af-flo, 1, blæser på, ånder på, puster

vis viris, f 3, kraft

ab-sumo -sumpsi -sumptum -sumere, 3, borttager, opbruger

ex-pallesco -pallui -- -palescere, 3, blegner

citus, adj, hurtig

labor -oris, m 3, anstrengelse

Peneis -idis, f 3 adj, peneisk

545

ops opis, f 3, magt, hjælp

numen -inis, n 3, nik, guddomsvilje

Den franske udgiver udelader vers 546, da han sammen med andre anser det for en sen tilføjelse.

547

nimum, adv, alt for meget

muto, 1, ændrer, forandrer

per-do -didi -ditum -dere, 3, ødelægger

vix, adv, næppe, knapt

prex precis, f 3, bøn

torpor -oris, m 3, stivhed, ubevægelighed

oc-cupo, 1, bemægtiger mig, besætter

artus, m pl 4, led, lemmer

mollis -e, adj, blød, fin

cingo cinxi cinctum cingere, 3, omgiver

tenuis -e, adj, tynd

praecordia, n pl 2, mellemgulv, bryst

liber, m 2, bast, bark

550

frons frondis, f 3, løv

ramus, m 2, gren

cresco crevi cretum crescere, 3, vokser

velox -ocis, adj, hurtig

piger -gra -grum, adj, ubevægelig, træg

radix -icis, f 3, rod

haereo haesi haesum haerere, 2, hænger fast, sidder fast

cacumen -inis, n 3, trækrone

nitor -oris, m 3, glans, skønhed

unus, taladjektiv, én, den samme

stipes -itis, m 3, stamme

dexter -tra -trum, adj, højre; *dextra (manus)*, højre hånd

trepido, 1, skælver

cortex -icis, f 3, bark

555

com-plector -plexus sum -plecti, 3 dep, omfavner

osculum, n 2, lille mund, kys

lignum, n 2, træ

re-fugio -fugi -fugitum -fugere, 3, flygter tilbage for, forsøger at undgå

con-iu(n)x, m/f 3, ægtefælle

coma, f 1, hår

cithara, f 1, κιθάρα, cithar, musikinstrument med 4 strenge

laurus, f 2, laurbærtræ

560

dux ducis, m 3, fører, hærfører, feltherre

Latius, adj, latinsk

ad-sum af-fui -- ad-esse, er til stede, ledsager (med dativ)

triumphus, m 2, triumf. Triumfen er den sejrige feltherres festlige indtog i Rom

cano cecini cantum canere, 3, synger, besynger

viso visi visum videre, 3, ser

Capitolium, n 2, den højeste del af Mons Capitolinus, Kapitol. Her lå Roms hovedtempel, der var indviet til Jupiter Optimus Maximus. Ved dette tempel afsluttede feltherren sit triumftog med en tak til Jupiter for sejren.

pompa, f 1, πομπή, optog

postis -is, m 3, dørstolpe

Augustus, adj og subst, egl. den ophøjede, Augustus, Augustus'

fidus, adj, trofast

custos -odis, m/f 3, vogter

foris -is, f 3, dør

medius, adj, midterst, i midten

tueor tuitus sum tueri, 2 dep, beskytter

quercus, f 2, egetræ, eg

Da Octavian havde undertvunget alle modstandere og bragt varig fred i Romerriget, besluttede senatet i år 27 f.Kr. at ære ham med ærestitlen *Augustus*. Den ophøjede. Samtidig lod senatet opsætte en *corona civica*, borgerkrans, over døren til hans hus på Palatin, og begge dørstolper blev prydet med laurbærgrene.

Corona civica var af egeløv, og den blev givet til den soldat, der med risiko for eget liv havde reddet sine kammerater.

Laubærgrenene på dørstolperne markerede husets indviede karakter og Augustus's nære tilknytning til Apollon.

At Augustus også selv betragtede tildelingen af *corona civica* og laurbærgrenene som en enestående ære, fremgår af kapitel 34 i hans egen redegørelse for hans politiske indsats, der kaldes *Monumentum Ancyrana* efter fundstedet Ankara i Lilleasien.

in-tonsus, adj, uklippet

iuvenalis -e, adj, ungdommelig

565

perpetuus, adj, vedvarende, uden ophør; laurbærtræet er et stedsegrønt træ

gero gessi gestum gerere, 3, bærer

honor -oris, m 3, ære, skønhed

Paean -anis, m 3, Παιών, navn på gudernes læge, især om Apollon som lægegud

laureus, adj, laurbær- ; *laurea (arbor)*, laurbærtræ

an-nuo -nui -- -nuere , 3, nikker

agito, 1, bevæger